

Deju ansamblis "Dancītis"

Deju ansambļa "Dancītis" vēsture

Deju ansamblis "Dancītis" izveidoja Tautas deju ansambļa "Dancis" dejotāja Uldze Dzene – pēc Latvijas Valsts Universitātes (LVU) Studentu kluba vadītājas Karmenas Beķeres ieteikuma. Pirmsākumos tas bija bērnu deju pulciņš, kurā dejoja LVU darbinieku atvases. Pēc pieciem gadiem, kad dejotāju pulciņš kļuva kuplāks, izveidoja kolektīvu, kam piešķīra oficiālu nosaukumu – deju ansamblis "Dancītis".

Šajā kolektīvā pirmos deju soļus sāk spert arī *lielā* "Danča" dejotāju bērni un mazbērni.¹³

Kopš ansambļa izveides brīža līdz mūsdienām deju ansambļa "Dancītis" mākslinieciskā vadītāja ir Uldze Dzene. 1989. gadā deju ansamblim pievienojās arī repetitore (skolotāja, kas deju kolektīvā vada mēģinājumus un palīdz sagatavoties koncertiem¹⁶) Ilze Dzene un koncertmeistare Ruta Nīmane.⁹

Ansambļa mākslinieciskā vadītāja norāda, ka 1975. gadā, kad tika izveidots LVU bērnu deju ansamblis, sākumā dejotāji lielākoties bija dažādu LVU fakultāšu mācībspēku bērni. Pirmajā gadā tā bija tikai viena neliela grupiņa, nākamajā gadā – jau divas, un tā kolektīvs pamazām attīstījās līdz lielam, nopietnam ansamblim, kurā dejo gan bērni, gan viņu vecāki, gan vecvecāki.

Pie "Dancīša" šūpuļa klāt stāvēja LVU Arodkomitejas priekšsēdētāji – sporta meistars Jānis Ostrovskis un Vera Volkova. Deju ansambļa "Dancītis" krustvecāki ir bijušie "Danča" vadītāji, piemēram, izcilie profesionāļi, dejas mākslinieki Alfrēds Spura un Harijs Sūna, diriģents, komponists Gunārs Ordelovskis un citi.

Kolektīva pastāvēšanas 38 gados ir nomainījušās daudzas dejotāju paaudzes. Pašlaik ansamblī dejotprasmī apgūst ap 200 dejotāju vecumā no 2 līdz 60 gadiem, dejojot 8 dažādās vecuma grupās – gan bērnu, gan jauniešu, gan 2008. gadā izveidotajā vidējās paaudzes grupā.¹¹ Katram no ansambļa paaudžu kolektīviem tiek piešķirta viena no 7 varavīksnes krāsām (savas krāsas pagaidām nav tikai visjaunākajam – vidējās paaudzes dejotāju kolektīvam):

1. Baltais kolektīvs – ansambļa paši mazākie dejotāji, vecumā no 2,5 līdz aptuveni 4 gadiņiem;
2. Sārtais kolektīvs – dejotāji no 4 līdz 5 gadu vecumam;
3. Zaļais kolektīvs – 1. un 2. klases vecuma dejotāji;
4. Oranžais kolektīvs – 3. līdz 4. klases vecuma dejotāji;
5. Zilais kolektīvs – 5. līdz 6. klases vecuma dejotāji;
6. Dzeltenais kolektīvs – 8. līdz 11. klases jaunieši;
7. Violetais kolektīvs – dejotāji no 17 līdz 35 gadu vecumam;
8. Vidējās paaudzes dejotāju kolektīvs – dejotāji no 35 līdz 58 gadu vecumam.¹²

Deju ansamblis dejo gan vienkāršās latviešu etnogrāfiskās tautas dejas un to apdares, gan straujās, lēnās, draiskās, nopietnās un jau sarežģītākās skatuviskās latviešu un cittautu dejas, kā arī kolektīva oriģinālhoreogrāfijas, kuras veidotas tieši "Dancītim".¹⁰

Deju ansambļa "Dancītis" koncerti, dalība deju festivālos un sasniegumi

Jau 1975. gadā mazie "Dancīša" dejotāji guvuši labus panākumus Republikas deju svētkos, pārstāvējuši mūsu bērnu daiļradi Maskavas Vissavienības Tautas saimniecības sasniegumu izstādē, kā arī viesojušies Vācijas Demokrātiskajā Republikā, kur ieguvuši jaunus draugus.¹⁵

70. gados "Dancītis" atpūtās starptautiskajā nometnē "Arteks" Krimā (Ukraina), un tur notika viņu pirmā uzstāšanās Ziemassvētku koncertā.¹⁵

1979. gadā "Dancītis" piedalījās LVU Bērņības svētkos, savukārt 1980. gadā deju ansamblim bija pirmā dalība XVIII Vispārējos latviešu Dziesmu un VIII Deju svētkos.

1982. gadā tas piedalījās Rīgas bērnu deju kolektīva skatē, kur ieguva trešo vietu.¹

1984. gadā vecākie ansambļa dejotāji pirmo, trešo, ceturto un astoto klašu deju kolektīvu grupā pirmo reizi ansambļa pastāvēšanas vēsturē izcīnīja tiesības piedalīties republikas V Skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētkos. Šajā pašā gadā Rīgas pilsētas deju kolektīvu skatē tika izcīnīta trešā vieta un radās iespēja pirmo reizi piedalīties koncertā Operas teātrī.⁴

80. gados, deju ansamblim uzstājoties bērņības svētkos, ar dejotājiem kopā dejoja arī skolotāja Uldze Dzene. Ansambļa dalībnieki ir kopā līgojuši ezera krastā pie īstas Jāņuguns un gājuši pārgājienos ar vecākiem. Vēl arī gatavojušies skolotājas diplomdarba koncertam un piedalījušies jaunrades skatē (deja "Nokul mani māmuliņa" U. Dzenes horeogrāfiskajā apdarē tika apbalvota). Dejotāji soļojuši arī svētku gājienā pa Rīgas ielām un uzstājušies televīzijā; savu dejotprasmī demonstrējuši arī koncertā Liepājā, deju svētkos Tallinā un pionieru nometnes atklāšanā Ķesterciemā.

"Dancītis" piedalījies Dainu tēva Krišjāņa Barona 150. dzimšanas dienai veltītajā bērnu un jauniešu folkloras kopu koncertā "Dziedāt māku, dancot māku", kas noritēja Vissavienības bērnu un jaunatnes mūzikas nedēļā LVU Lielajā aulā. Šajā koncertā tika sagatavota latviešu etnogrāfisko rotaļu deju un tautas dziesmu programma. Ar šo programmu pirmo reizi notikusi arī dalība koncertā Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzejā gadatirgū.⁴

1993. gadā deju ansamblis "Dancītis" piedalījās Rīgas "Knīpu un knauķu" festivālā, kas tika organizēts, lai palīdzētu nelaimē nonākušajiem bērņiem no asociācijas "Rūpju bērns".³

2001. gadā kā īpašs notikums deju ansamblim bija dalība unikālajā "Dejas upē" Rīgas astoņsimtgades svētku pasākumā.⁹

Ansambļa mākslinieciskā vadītāja norāda, ka laikā no 2002. līdz 2005. gadam ansamblis ir piedalījies Starptautiskajā dejas un teātra festivālā "Suliexpo" Ungārijā, kur ir ieguvis arī pirmo vietu starp vairāku desmitu citu valstu dalībniekiem.

"Dancīša" dejotāji ar panākumiem ir uzstājušies koncertos un festivālos Igaunijā, Lietuvā (2001. gads), Krievijā (1995. gads), Baltkrievijā, Polijā, Slovākijā (2009. gads), Vācijā (2003. gads), Čehijā (2004. gads), Bavārijā (2008. gads), Ungārijā, Francijā un Austrijā.

2004. gadā VEF Kultūras pilī notika Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Horeogrāfijas nodaļas maģistrantes Ilzes Dzenes diploma koncerteksāmens "Mēs – gada ritumā", kurā "Dancītis"

uzstājās ar savu repertuāru, piemēram, dejām "Ar dancīti piecēlos" (U. Dzenes horiegrāfija, G. Ordelovska mūzika), "Lauku pele pelēkā" (I. Dzenes horiegrāfija, J. Lūsēna mūzika), "Tik-Tak" (U. Dzenes horiegrāfija, J. Lūsēna mūzika), kā arī citiem priekšnesumiem.⁵

2009. gadā ansamblis ir piedalījies Mocarta mūzikas festivālā Austrijā, kā arī Starptautiskajā mūzikas un dejas festivālā Slovākijā.

2011. gadā "Dancītis" piedalījās XVI Baltijas valstu Studentu dziesmu un deju svētkos "Gaudeamus", kas norisinājās Viļņā. Togad Bērnu deju ansamblis piedalījās arī "Gaudeamus" atskaņas koncertā "Sadziedam, sadancojam Rīgā".²

2012. gadā jauniešu deju ansamblis "Dancītis" piedalījās deju kolektīvu skatēs, kur tika iegūtas pirmās pakāpes B2 (42,22 punkti), C (41,33 punkti) un E (42,78 punkti) grupās.

Kopš dibināšanas kolektīva dejotāji regulāri piedalījušies visos Vispārējos latviešu Dziesmu un Deju svētkos. 2013. gadā bērnu deju ansamblis "Dancītis" piedalījās XXV Vispārējo latviešu Dziesmu un XV Deju svētku ietvaros notiekošajā Deju svētku lieluzvedumā "Tēvu laipas" Daugavas stadionā. Šajā gadā tas ieguvis arī visaugstāko I pakāpes novērtējumu oficiālajā XXV Vispārējo latviešu Dziesmu un XV Deju svētku kolektīvu vērtējumu skatē.¹⁰ Lai saņemtu visaugstāko novērtējumu, būtiska ir dejas zīmējuma un pamatsoļu precizitāte, mākslinieciskais izpildījums un rakstura atklāsme, kā arī muzikalitāte un ritms. Tāpat tiek vērtēta tautas tērpa valkāšanas kultūra, dejotāju stāja, dejotprieks, emocionalitāte, deju partneru sadejošanās prasme un citas skatuviskajai dejai būtiskas nianšes.¹⁰

Deju ansamblis bieži uzstājas Latvijas Universitātē (LU) – Jaungada eglītēs, ņekatu vakaros LU Cietvielu fizikas institūtā un deju atskaites koncertos.

Par tradīciju ir kļuvušas ansambļa ikgadējās uzstāšanās Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā – tautas lietišķās mākslas gadatirgū, kā arī Zāļu tirgū Doma laukumā.

Savus draugus "Dancītis" divreiz sezonā priedē ar jaunām koncertprogrammām, kā arī piedalās dažādos koncertos Rīgā un Latvijas novados. Ir notikuši koncerti Lielvārdē, Ādažos, Carnikavā, Liepājā un citur Latvijā.

2013. gadā deju kolektīvi no dažādiem Latvijas novadiem kopīgi sadejojās jau piektajā Tautas deju festivālā "Sadancojam Liepājā 2013", kura moto bija "Lecam pa vecam, lecam pa jaunam!". Pirmo reizi šajā festivālā viesojās arī deju ansamblis "Dancītis".¹⁴

Deju ansambļa "Dancītis" sadraudzības un sadarbības partneri

Deju ansamblim "Dancītis" tā pastāvēšanas laikā ir izveidojusies sadarbība ar LU jaukto kori "DeCoro", LU jaukto kori "Juventus", LU sieviešu kori "Minjona" un folkloras dejas kopu "Dandari". 2011. gadā notiekošajos XVI Baltijas valstu Studentu dziesmu un deju svētkos "Gaudeamus" deju ansamblis "Dancītis" kopā ar korjiem "Juventus", "Minjona" un folkloras dejas kopu "Dandari" dziedāja un dejoja latviešu, igauņu un lietuviešu dziesmas un dejas. Baltijas Studentu dziesmu svētku "Gaudeamus" atskaņas koncertā "Sadziedam, sadancojam Rīgā" kopā ar "Dancīti" ieradās uzstāties arī ansambļa sadraudzības kolektīvi no Igaunijas un Lietuvas.

Deju ansamblis turpina koncertēt dažādās valstīs, piemēram, Igaunijā, Lietuvā, Krievijā, Baltkrievijā, Polijā, Slovākijā, Čehijā, Vācijā, Bavārijā, Ungārijā, Francijā, Austrijā, kā arī sadarbojas ar dažādiem ārzemju kolektīviem. Pirms vairāk nekā 20 gadiem aizsākās "Dancīša" sadarbība ar Londonas latviešu dejotājiem, kuri kā pirmie ārzemju latviešu dejotāji viesojās Latvijā. Īpaši Pūpolsvētdienai veltītajā koncertā 2011. gadā "Dancītis" ielūdza Londonas latviešu dejotājus sniegt nelielu deju priekšnesumu uz VEF Kultūras pils skatuves.⁸

Ansambļa mākslinieciskā vadītāja Uldze Dzene norāda, ka visus ansambļa pastāvēšanas gadus ir bijusi ļoti laba sadarbība arī ar LU biedrības "Juventus" direktori Edīti Simanoviču.

"Dancīti" atbalsta arī bērnu vecāki, bet LU trīs reizes nedēļā piešķir dejotājiem telpas nodarbībām.

Deju ansambļa "Dancītis" repertuārs

Deju ansambļa "Dancītis" repertuārs sastāv no dejām, kas tiek dejas Dziesmu un Deju svētkos, kā arī no pašu veidotā repertuāra, ko var grupēt četros gadalaiku ciklos: rudens, ziema, pavasaris un vasara. Piemēram, koncertā "Caur gadskārtu lokiem...", kas iekļauts rudens repertuārā, ir tādas dejas kā "Cāļus skaita rudenī" (I. Dzenes horeogrāfija, R. Paula mūzika), "Incīti, runcīti" (I. Dzenes horeogrāfija, I. Reiznieces mūzika), "Kas ir labs rudenī" (I. Dzenes horeogrāfija, V. Siliņas mūzika), "Kamēr" (I. Dzenes horeogrāfija, R. Paula mūzika), "Lauku pele pelēkā" (I. Dzenes horeogrāfija, J. Lūsēna mūzika).

Ziemas repertuārā ir dejas "Ziemassvētku rūķītis" (I. Dzenes horeogrāfija, V. Siliņas mūzika), "Circenīša Ziemassvētki" (I. Dzenes horeogrāfija, R. Paula mūzika), "Kā rūķis klusiem soļiem" (I. Dzenes horeogrāfija, V. Siliņas mūzika), "Klusa un svēta nakts" (I. Dzenes horeogrāfija, V. Pūces mūzika), "Nāc, rūķīt" (I. Dzenes horeogrāfija, V. Siliņas mūzika).

Pavasara repertuārā iekļautas dejas "Kas manim kaitēja" (I. Dzenes horeogrāfija, V. Siliņas mūzika), "Katram sava māmiņa" (I. Dzenes horeogrāfija, V. Siliņas mūzika), "Pavasara prieks" (I. Dzenes horeogrāfija, R. Paula mūzika), "Lieldienu rītiņā" (I. Dzenes horeogrāfija, V. Siliņas mūzika), "Lieldienu zaķis" (I. Dzenes horeogrāfija, I. Rozentāles mūzika).

Vasaras repertuārā tiek dejas tādas dejas, kā "Līgojam, neguļam" (I. Dzenes horeogrāfija, tautas mūzika), "Līgo" (I. Dzenes horeogrāfija, V. Pūces mūzika), "Ripo, saulīt" (I. Dzenes horeogrāfija, R. Paula mūzika), "Neviens putniņš tā nedzied" (I. Dzenes horeogrāfija, G. Freidenfelda mūzika), "1, 2,3, nu tu esi brīvs" (I. Dzenes horeogrāfija, tautas mūzika).

Ansamblis veido arī savus jubilejas koncertus, kas notiek ik pēc pieciem gadiem. 2013. gadā deju ansamblis "Dancītis" svin trīsdesmit devīto dzimšanas dienu.

Šobrīd deju kolektīvā ir aptuveni divsimts dejojāji, kuri uzskata, ka, lai radītu skaistus svētkus skatītājiem, ir jāapgūst lieliskas dejojprasmes, jābūt izturīgiem, pacietīgiem un neatlaidīgiem, tāpēc vienmēr nepieciešams "...darbs, darbs, un vēlreiz darbs, lai svētki būtu īsti svētki!".

Tādēļ –

"Vedam danci šovakar,
Simtu jūdžu garumā,
Lai palika otri simti
No rītiņa darbiņā".⁴

Deju ansambļa "Dancītis" CV

1975

Dibina deju kolektīvu "Dancītis"
Pirmā uzstāšanās Ziemassvētku koncertā

1980

Pirmā dalība XVIII Vispārējos latviešu Dziesmu un Deju svētkos

2003

Dalība Starptautiskajā deju folkloras festivālā Šumperkā (Čehija)

2004

Jāzeps Vītols Latvijas Mūzikas akadēmijas Horeogrāfijas nodaļas maģistrantes Ilzes Dzenes diploma koncerteksāmens "Mēs – gada ritumā"

2011

Dalība XVI Baltijas valstu studentu dziesmu un deju svētkos "Gaudeamus" Lietuvā

Mākslinieciskā vadītāja

1975–pašlaik

Uldze Dzene

- ¹ B. Čikste. Domājot par rītdienu. *Padomju Jaunatne*, Nr.206, 1982, 27. okt., 4. lpp.
- ² *Delfi.lv* [tiešsaiste] : kultūra, mūzika. [Rīga] : AS Delfi, [b.g.] [skatīts 2013. g. 17. maijā]. Pieejams: <http://www.delfi.lv/kultura/news/music/lu-lielaja-aula-notiks-baltijas-studentu-dziesmu-svetku-atskanas-koncerts.d?id=41634667>
- ³ E. Valtere. Īsās ziņas. *Latvijas Jaunatne*, Nr.118, 1993, 1. jūn., 4. lpp.
- ⁴ I. Helmane. Visi desmit akurāt. *Padomju Students*, Nr. 9, 1984, 15. nov., 4. lpp.
- ⁵ *Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija* [tiešsaiste]. [Rīga] : [Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija], 2008 [skatīts 2013. g. 17. maijā].
Pieejams: <http://www.jvlma.lv/latvian/news/4427.html>
- ⁶ *Kultūras karte. lv* [tiešsaiste]. [Rīga]: LR Kultūras ministrija, V/a Kultūras informācijas sistēmas, 2006–2010 [skatīts 2013. g. 17. maijā].
Pieejams: <http://www.kulturaskarte.lv/lv/makslinieciskskais-kolektivs/riga-latvijas-universitates-biedribas-juventus-deju-kolektivs-dancitis>
- ⁷ Kultūra Rīgā [tiešsaiste]. Rīga : [Rīgas domes izglītības, kultūras un sporta departaments], 2013 [skatīts 2013. g. 17. maijā]. Pieejams: <http://www.e-skola.lv/public/31869.html>
- ⁸ *Laikraksts "Latvietis"*, [tiešsaiste]. Nr.145, 2011. g. 11. maijā [B.v.] : Laikraksts "Latvietis", 2008–2013 [skatīts 2013. g. 17. maijā].
Pieejams: <http://www.laikraksts.com/raksti/raksts.php?KursRaksts=1318>
- ⁹ *Latvijas Universitāte* [tiešsaiste] : Latvijas Universitātes kultūra. [Rīga] : Latvijas Universitāte, 2009–2013 [skatīts 2013. g. 17. maijā].
Pieejams: <http://www.kultura.lu.lv/deju-ansambli/dancitis/>
- ¹⁰ *Latvijas Universitāte* [tiešsaiste] : Latvijas Universitātes kultūra. [Rīga] : Latvijas Universitāte, 2009–2013 [skatīts 2013. g. 17. maijā].
Pieejams: <http://www.kultura.lu.lv/zinas/t/20247/>
- ¹¹ Latvijas Universitātes Deju ansamblis "Dancītis" [tiešsaiste]. [Rīga]: [Latvijas Universitātes Deju ansamblis Dancītis], [b.g.] [skatīts 2013. g. 17. maijā]. Pieejams: <http://www.dancitis.lv/par-mums>
- ¹² Latvijas Universitātes Deju ansamblis "Dancītis" [tiešsaiste] : [nodarbību grafiks]. [Rīga]: [Latvijas Universitātes Deju ansamblis Dancītis], [b.g.] [skatīts 2013. g. 17. maijā]. Pieejams: <http://www.dancitis.lv/nodarbbu-grafiks>
- ¹³ *Latvijas Valsts universitātes vēsture, 1940–1990 = History of the State University of Latvia, 1940-1990*. Sast. un zin. red. Heinrihs Strods. Rīga : Latvijas Universitāte, 1999. 562 lpp.
- ¹⁴ *Liepājas kultūras pārvalde* [tiešsaiste]. [Rīga] : [Liepājas kultūras pārvalde], [b.g.] [skatīts 2013. g. 17. maijā].
Pieejams:<http://liepajaskultura.lv/lv/kalendars/3310/tautas-deju-festivals-quotadancojam-liepajaquot>
- ¹⁵ V. Rudoja. Draudzības adreses. *Pionieris*, Nr.35, 1974, 30. apr., 4. lpp.
- ¹⁶ Svešvārdu vārdnīca. Sast. Miķelis Ašmanis...[u.c.]; red. Dainuvīte Guļevska. Rīga : Norden AB, 2000. 799, [1] lpp.